



JUSTITS MINISTERIET

Justitsministeren

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K
Danmark

Dato: 20. december 2021
Dok.: 2220593

Ministerredegørelse vedrørende Rigsrevisionens beretning nr. 2/2021 om politiets patruljering og overvågningskameraer

Jeg har ved brev af 19. oktober 2021 modtaget Rigsrevisionens beretning nr. 2/2021 om politiets patruljering og overvågningskameraer med Statsrevisorernes bemærkninger.

Statsrevisorerne har på den baggrund anmodet om en redegørelse for, hvilke overvejelser og foranstaltninger beretningen giver anledning til, jf. § 18, stk. 2, i lov om revisionen af statens regnskaber.

1. Indledende bemærkninger

Det fremgår af Statsrevisorernes bemærkninger til beretningen, at Statsrevisorerne finder det utilfredsstillende, at Justitsministeriet ikke har sikret, at politiets patruljering har været mere målrettet kriminalitetsmønstret. Undersøgelsen viser, at politiet i gennemsnit i 28 pct. af tiden har patruljeret i områder, hvor kriminalitetsniveauet ikke lagde op til det.

Statsrevisorerne finder det endvidere utilfredsstillende, at politiet ikke har udvalgt lokationer til opsætning af overvågningskameraer på en måde, der sikrer størst mulig effekt på utryghedsskabende gadekriminalitet. Undersøgelsen viser, at en mere optimal opsætning af overvågningskameraer kunne have dækket ca. 140 pct. flere anmeldelser.

Statsrevisorerne finder, at ovenstående er i strid med de intentioner, Folketinget havde, da flerårsaftalen for politiets og anklagemyndighedens økonomi 2016-2019 blev indgået, og da bevillingerne til overvågningskameraer blev givet.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Jeg vil indledningsvis gerne slå fast, at jeg har taget Rigsrevisionens beretning og Statsrevisorernes bemærkninger hertil alvorligt og under nøje overvejelse. Politiets patruljering og anvendelse af overvågningskameraer udgør en meget vigtig del af politiets værktøjer som led i den tryghedsskabende indsats.

Det har fra første færd været afgørende for regeringen at styrke trygheden i samfundet og at få politiet tættere på borgerne. Derfor har regeringen også investeret massivt i at styrke politiets muligheder for overvågning, og med den seneste flerårsaftale for politiets og anklagemyndighedens økonomi har regeringen bl.a. sikret flere beredskabspatruljer og oprettet 20 nye nærpolitistationer fordelt rundt om i hele landet.

Som jeg dog også har tilkendegivet i forbindelse med afgivelsen af høringsvar til beretningen, er Justitsministeriet og Rigspolitiet på en række afgørende punkter uenige i grundlaget for Rigsrevisionens undersøgelse af politiets patruljering og opsætning af overvågningskameraer og i de konklusioner, som er baseret på dette grundlag.

I forhold til såvel opsætning af overvågningskameraer som politiets patruljering afspejler beretningen ikke fyldestgørende politiets indsats for at leve op til de mål, der er blevet fastsat i en række politiske aftaler, herunder i flerårsaftalen for politiets og anklagemyndighedens økonomi 2016-2019 vedrørende politiets beredskab, i finanslovsaftalerne for 2018 og 2019 samt i Trygheds- og Sikkerhedspakken vedrørende bl.a. øget brug af tv-overvågning. Justitsministeriet og Rigspolitiet har løbende under forberedelsen af beretningen tilkendegivet disse afgørende forbehold over for Rigsrevisionen.

Undersøgelsens resultat bør desuden ses i sammenhæng med de politiske ønsker og tiltag, der er fastsat i flerårstaleperioden 2016-2019. Det gælder både i forhold til den lokale kriminalitetsbekæmpende og forebyggende politiindsats og den tryghedsskabende indsats.

Jeg vil i det følgende redegøre nærmere for de overvejelser, som Rigsrevisionens beretning og Statsrevisorernes bemærkninger har givet anledning til.

2. Patruljering

2.1. Rigsrevisionen finder, at politiets patruljering er ineffektiv, da politiets patruljering ikke følger den model om ”målrettet patruljering”, som Rigsrevisionen har opstillet i forbindelse med udarbejdelsen af revisionsberetningen.

Rigsrevisionens model indebærer, at politiets samlede patruljering skal foregå ved at fordele patruljebilernes tid proportionalt med anmeldelsernes fordeling i politikredsen. Mange anmeldelser i en større by skal således føre til meget patruljeringstid, mens ingen anmeldelser i et yderområde skal føre til ingen patruljering. Rigsrevisionen mener således, at politiet ikke indfrier potentialet for at bruge patruljebilerne bedst muligt, da politiet i 28 pct. af patruljeringstiden har patruljeret i områder, hvor kriminalitetsniveauet ikke gav anledning til patruljering.

Hertil kan bemærkes, at det er politiets opgave at målrette politiets patruljering i forhold til det løbende kriminalitetsmønster og andre forhold af betydning for politiets kriminalitetsbekæmpende, forebyggende og tryghedsskabende opgaveløsning i samfundet.

Efter Rigspolitiets vurdering ville den model, som Rigsrevisionen har opstillet, betyde, at politiet ikke kan varetage det samlede hensyn til responstider, tryghed, kriminalitetsforebyggelse og efterforskning, som er politiets kerneopgave.

Det er således afgørende, at politiets patruljering tilgodeser beredskabets *samlede* opgaveløsning. Det er politiets førsteprioritet at have korte responstider ved udrykninger, og dernæst skal politiets ressourcer anvendes balanceret i forhold til beredskabets øvrige opgaver, herunder til at udføre tryghedsskabende patruljering. Politiet har ikke et ensidigt fokus på at sigte så mange som muligt, da politiet i mindst lige så høj grad skal være tilgængelige for borgerne, forebygge, være synlige og tryghedsskabende.

Hensynet til korte responstider – også i tyndt befolkede områder – og hensynet til tryghedsskabende patruljering indebærer, at politiet ikke nødvendigvis patruljerer mest de steder, hvor der er mange anmeldelser om kriminalitet. Det samme gør sig gældende i forhold til efterretningsbaseret patruljering. Eksempelvis kan et knivstikkeri mellem personer i bandemiljøet være udtryk for en spirende bandekonflikt og give anledning til et patruljeoplæg, hvor der i en periode patruljeres massivt i et eller flere områder, selvom anmeldelsesgrundlaget kun udgøres af én sag om kvalificeret vold.

Politikredsene disponering af beredskabets patruljer baserer sig på en helhed af data, herunder lokalstrategiske analyser, lokale temaanalyser og det aktuelle efterretningsbillede. Den politifaglige vurdering af anmeldelsesbilledet sammenholdt med en prioritering af beredskabets samlede opgaveportefølje er afgørende for vagtcentralernes disponering af patruljer. Eksempelvis prioriteres anmeldelser af personfarlig kriminalitet som udgangspunkt højere end andre anmeldelser.

Det er på denne baggrund min opfattelse, at beretningen på dette punkt ikke tager højde for, at politiets beredskab skal løse en række vigtige opgaver på samme tid, herunder sikre kort responstid og tryghedsskabende patruljering.

2.2. Rigsrevisionen konkluderer endvidere i beretningen, at politiet ikke har haft en tilfredsstillende styring for at opnå ”målrettet patruljering”. Rigsrevisionen anfører endvidere, at politiet ikke har udarbejdet en strategi eller opsat mål for mere analysebaseret patruljering. Statsrevisorerne peger i den forbindelse på, at politiet har potentiale for en mere effektiv ressourcestyring ved at opstille mål for sin patruljering, og Statsrevisorerne anbefaler i den forbindelse, at politiet i overensstemmelse med flerårsaftalen for politiets og anklagemyndighedens økonomi 2016-2019 arbejder mere med analysebaseret patruljering.

Rigspolitiet har hertil bemærket, at politiet som led i gennemførelsen af flerårsaftalen for politiets og anklagemyndighedens økonomi 2016-2019 har gennemført en række beredskabsanalyser i 2017. Som led i politikredsene styring af patruljeindsatsen har analyserne ført til oprettelse af patruljezoner i 6 af de 12 politikredse. Rigspolitiet har endvidere anført, at politiet arbejder med at optimere beredskabets indsats gennem politiets driftsstyringsprojekt.

Rigspolitiet har endvidere udarbejdet en vejledning til politikredsene arbejde med analysebaseret patruljering i 2018, som kan være med til at styrke kvaliteten af kredsene patruljeoplæg. Rigspolitiet har tillige udviklet et it-værktøj (SmartSpot), der kan give politikredsene et hurtigt kriminalitetsoverblik og et it-værktøj (POLRESS-opgaver) til at styre de opgaver, der skal løses i løbet af en vagt. Disse redskaber er efter en pilottest stillet til rådighed for samtlige politikredse i 2019.

Rigsrevisionens konklusioner giver således ikke efter min opfattelse et retvisende eller dækkende billede af den indsats, der fra politiets side er ydet for at optimere den samlede anvendelse af beredskabet, herunder ved hjælp af politiets driftsstyringsprojekt og projekt om analysebaseret patruljering.

3. Overvågningskameraer

3.1. Det fremgår af beretningen, at Rigsrevisionens undersøgelse peger på, at politiet har ikke udvalgt lokationer til opsætning af overvågningskameraer, som har ført til størst mulig effekt på bekæmpelsen af utryghedsskabende gadekriminalitet. Rigsrevisionens analyse viser, at en mere optimal opsætning af overvågningskameraer kunne have dækket ca. 140 pct. flere anmeldelser. Politiet kunne således – ifølge Rigsrevisionens undersøgelse – have opnået mellem 660 og 1.920 flere sigtelser på et år, hvis overvågningskameraerne var blevet opsat på steder med mest gadekriminalitet.

Rigsrevisionen henviser i den forbindelse til, at det fremgår af finanslovsaftalen for 2018, at kameraer skulle opsættes på ”lokationer, hvor der jævnligt er episoder med vold og uro” (Finanslovsaftalen for 2018, s. 26), og Rigsrevisionen vurderer således politiets indsats ud fra, om kameraerne er placeret dér, hvor der er flest anmeldelser om gadekriminalitet.

Hertil kan bemærkes, at det imidlertid også fremgår af finanslovsaftalen for 2018, at aftaleparterne var enige om ”at øge brugen af videoovervågning i områder, hvor der er behov for en særlig tryghedsskabende indsats. Der afsættes en pulje til politiet til indkøb og efterfølgende drift og vedligehold af ca. 100 videokameraer på ca. 50 lokationer, hvor der erfaringsmæssigt jævnligt opstår episoder med vold og uro.” (Finanslovsaftalen for 2018, s. 26).

Efter min opfattelse burde Rigsrevisionens undersøgelse af politiets indsats således have taget højde for det forhold, at også kameraernes tryghedsskabende effekt var en central del af de politisk fastsatte formål i Finanslovsaftalen for 2018 for opsætningen af overvågningskameraerne. Alene at vurdere indsatsen ud fra statistisk materiale om, hvor der indgives anmeldelser, giver efter min opfattelse et misvisende billede af indsatsen.

Politiets anvendelse af overvågningskameraer indgår som et vigtigt redskab i politiets kriminalitetsbekæmpende indsats sammen med politiets indsats for at skabe tryghed i samfundet. Med andre ord er formålet med politiets anvendelse af overvågningskameraer ikke udelukkende at generere sigtelser, men også at skabe tryghed for borgerne.

Rigspolitiet har ved placeringen af kameraer fra pulje 1 (finanslovsaftalerne for 2018 og 2019) hovedsageligt haft fokus på den tryghedsskabende indsats. Udvælgelsen af lokationer er sket på baggrund af politikredsens vurderinger, som har været drøftet i regi af kredsradene, der består af politidi-

rektøren og samtlige borgmestre i politikredsen. Det er ledelsen i den enkelte politikreds, som på baggrund af det samlede situationsbillede vurderer, hvordan opsætningen af kameraerne bedst muligt understøtter den tryghedsskabende indsats.

Med hensyn til placering af de 300 kameraer fra pulje 2 er målet at ”opsætte 300 yderligere kameraer med henblik på både at forebygge og efterforske kriminalitet.” (Tryghed og sikkerhed i det offentlige rum, 2019, s. 6).

Efter min opfattelse kan politiets opsætning af overvågningskameraer ikke alene vurderes ud fra, om kameraerne er placeret, hvor der er mest gadekriminalitet. Som nævnt ovenfor er kameraerne et vigtigt værktøj mod utryghed, og netop derfor opsættes kameraerne også på steder som led i den særlige tryghedsskabende indsats. Denne indsats er en væsentlig del af det politisk fastsatte mål i forbindelse med de bevilgede midler til placeringen og opsætningen af kameraerne. Dette afspejles ikke i undersøgelsen, og konklusionerne bliver derved ikke retvisende.

3.2. Statsrevisorerne har endvidere påpeget, at politiet også har potentiale for i højere grad at målrette opsætningen af fremtidige overvågningskameraer, hvis politiet tilvejebringer og benytter viden om effekten af kameraerne.

Jeg har noteret mig resultatet af Rigsrevisionens effektanalyse, der viser, at overvågningskameraerne har en efterforskningsmæssig effekt. Ifølge Rigsrevisionen har de opsatte kameraer ført til en stigning på 7-19 procentpoint i antallet af anmeldelser, som fører til sigtelser. De opsatte kameraer har således ført til mellem 271 og 789 flere sigtelser på et år. Analysen viser desuden, at kameraerne har ført til flere sigtelser for våben, narkotika, vold og uorden.

Jeg er enig med Statsrevisorerne i, at det er relevant, at politiet ved opsætning af yderligere overvågningskameraer i efterforskningsøjemed tager højde for den viden, der foreligger om kameraernes effekt, herunder hvilke typer af kriminalitet kameraerne har en effekt på. Rigspolitiet har således også oplyst, at politiet vil inddrage denne viden i forbindelse med eventuelle fremtidige beslutninger om opsætning af overvågningskameraer i efterforskningsøjemed.

4. Afsluttende bemærkninger

Afslutningsvis vil jeg gerne igen understrege, at jeg har noteret mig Rigsrevisionens og Statsrevisorernes kritik af politiets indsats, og det er naturligvis en kritik, som jeg har taget alvorligt og overvejet nøje. Det er dog også vigtigt for mig at understrege, at der er mange hensyn at tage, når man planlægger og prioriterer politiets ressourcer.

Det er sammenfattende min opfattelse, at Rigsrevisionens undersøgelse ikke giver et retvisende billede af politiets indsats. Det skyldes først og fremmest, at politiets indsats ikke kan undersøges og anskues ud fra enkelte parametre, men bør tage højde for politiets mange og forskelligartede opgaver.

Det er samtidig min vurdering, at politiet håndterer opgaven med henholdsvis at opsætte overvågningskameraer og at tilrettelægge og gennemføre patruljering på tilfredsstillende vis, bl.a. henset til politiets samlede opgaveløsning og hensigten bag de politiske aftaler.

En kopi af dette brev er samtidig fremsendt elektronisk til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Nick Hækkerup